

**POSELSTVÍ PAPEŽE BENEDIKTA XVI.
K XLIII. SVĚTOVÉMU DNI
SDĚLOVACÍCH PROSTŘEDKŮ
24. KVĚTNA 2009**

„Nové technologie a nové vztahy – prosazovat kulturu úcty, dialogu a přátelství“

Drazí bratři a sestry,

s blížícím se Světovým dnem sdělovacích prostředků se na vás rád obracím, abych vám předložil některé své úvahy k tématu zvolenému pro letošní rok: „Nové technologie a nové vztahy – prosazovat kulturu úcty, dialogu a přátelství.“ Nové digitální technologie skutečně určují zásadní změny v modelech komunikace a vztahů mezi lidmi. Tyto změny jsou zvláště zřejmé mezi mladými lidmi, kteří vyrůstali v těsném kontaktu s novými komunikačními technikami, a proto se cítí být ve svém živlu v digitálním světě, jenž se jeví jako cizí nám dospělým, kteří jsme se museli učit chápat a oceňovat jim nabízené výhody pro komunikaci. V letošním poselství směřují moje myšlenky zvláště k těm, kdo tvoří tak zvanou digitální generaci; s nimi chci sdílet některé své úvahy o mimořádném potenciálu nových technologií, pokud se používají pro růst porozumění a solidarity mezi lidmi. Takovéto technologie jsou pro lidstvo skutečným darem. Musíme se tedy zasazovat o to, aby jimi přinášené výhody byly ve službě všem lidským bytostem a všem společenstvím, především lidem potřebným a zranitelným.

Dostupnost mobilních telefonů a počítačů spolu s globálním a všude pronikajícím dosahem internetu vytvořily množství způsobů, jak je možné okamžitě posílat slova i obrazy do nejvzdálenějších a nejizolovanějších koutů světa. Taková možnost byla pro minulé generace určitě nepředstavitelná. Zvláště mladí zachytili nesmírný potenciál nových médií pro usnadnění komunikace, spojení a porozumění mezi jednotlivci i skupinami. Využívají je pro komunikaci se svými přáteli, pro poznávání nových přátel, pro vytváření skupin a sítí, pro vyhledávání informací a zpráv a pro sdílení svých myšlenek a názorů. Z nové komunikační kultury vyplývá mnoho výhod: rodiny mohou zůstat ve spojení, i když je rozdělují velké vzdálenosti, studenti a vědci mají snadnější a okamžitý přístup k dokumentům, k pramenům i k vědeckým objevům a mohou i z různých míst pracovat v týmu. Interaktivní povaha nových médií usnadňuje dynamičtější formy učení a komunikace, které přispívají ke společenskému pokroku.

I když rychlost, s níž se rozvinula spolehlivost a účinnost nových technologií je důvodem k úžasu, jejich popularita mezi uživateli by nás neměla překvapit, protože jsou odpovědí na základní touhu lidí navazovat vzájemné vztahy. Tužba po komunikaci a přátelství je zakořeněna v samotné přirozenosti lidských bytostí a nelze ji přiměřeně pochopit jen jako odpověď na technické inovace. Ve světle biblického poselství je třeba ji vidět spíše jako odraz naší účasti na sdělované a sjednocující Boží lásce, která chce z celého lidstva vytvořit jedinou rodinu. Když cítíme potřebu přiblížit se k druhým lidem, když je chceme lépe poznávat a dávat se jim poznat, odpovídáme tím na Boží výzvu – výzvu, která je vtištěna do přirozenosti

nás bytostí stvořených k Božímu obrazu a podobnosti, k obrazu a podobnosti Boha komunikace a společenství.

Touha po spojení a instinkt komunikace, které jsou tak běžné v současné kultuře, nejsou ve skutečnosti ničím jiným než moderními projevy trvalého a zásadního sklonu lidských bytostí překračovat samy sebe a vstupovat do vztahu s druhými. Když se otevřeme druhým, fakticky tím uspokojujeme své nejhlubší potřeby a stáváme se lidmi v plnějším smyslu. V lásce je totiž Stvořitelův plán s námi. Nehovořím samozřejmě o přechodných a povrchních vztazích; hovořím o pravé lásce, která tvoří střed Ježíšova morálního učení: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou myslí a celou svou silou“ a „Miluj svého bližního jako sám sebe“ (srov. Mk 12,30-31). Když v tomto světle přemýšlíme o významu nových technologií, je důležité brát v úvahu nejen jejich nepochybnou schopnost přispívat ke kontaktům mezi lidmi, ale také kvalitu toho, co mají dávat do oběhu. Toužím povzbudit všechny lidi dobré vůle, kteří jsou činní ve vznikajícím světě digitální komunikace, aby se angažovali pro prosazování kultury úcty, dialogu a přátelství.

Proto ti, kdo pracují v oblasti produkce a distribuce obsahů v nových médiích, se musí cítit vázání respektem k důstojnosti a hodnotě lidské osoby. Pokud nové techniky mají sloužit pro dobro jednotlivců i společnosti, jejich uživatelé se musí vyhnout používání slov a obrazů degradujících lidskou bytost, a proto vyloučit všechno, co živí nenávisť a netoleranci, ponižuje krásu a intimitu lidské sexuality a vykořisťuje slabé a bezbranné.

Nové technologie také otevřely cestu k dialogu mezi lidmi různých zemí, kultur a náboženství. Nová digitální aréna, tzv. *cyberspace*, umožňuje setkávat se s hodnotami a tradicemi ostatních a poznávat je. Aby však takováto setkání byla plodná, vyžadují čestné a korektní výrazové formy a zároveň i pozorné a ohleduplné naslouchání. Dialog musí být zakořeněn v upřímném a vzájemném hledání pravdy, aby prosazoval rozvoj v porozumění a toleranci. Život není pouhým sledem faktů a prožitků, ale spíše hledáním toho, co je pravdivé, dobré a krásné. Právě s tímto cílem konáme své volby a nakládáme se svou svobodou, a tak – čili v pravdě, v dobru a v kráse – nacházíme štěstí a radost. Nesmíme se nechat oklamat těmi, kdo hledají pouhé spotřebitele na trhu nerozlišovaných možností, kde dobrem se stává volba sama o sobě, novinky vytlačují krásu a subjektivní zkušenost nahrazuje pravdu.

Pojem přátelství se těšil v posledních letech novému rozmachu ve slovníku digitálních sítí společenské komunikace. Tento pojem je jedním z nejuzšířenějších výtvarků lidské kultury. Ve svých přátelstvích a skrze ně rosteme a rozvíjíme se jako lidské bytosti. Právě proto skutečné přátelství bylo vždy považováno za jedno z největších bohatství, se kterým může lidská bytost nakládat. Z tohoto důvodu je třeba dávat pozor a nebanalizovat pojem a zkušenost přátelství. Bylo by smutné, kdyby naše touha udržovat a rozvíjet *on-line* přátelství se uskutečňovala na úkor naší dostupnosti pro rodinu, pro sousedy a pro ty, s nimiž se setkáváme každý den na pracovišti, ve škole a ve volném čase. Když se totiž touha po virtuálním spojení stane posedlostí, má to za následek, že se člověk izoluje a přerušuje svou skutečnou

komunikaci s druhými. Končí to tím, že je narušen i způsob odpočinku, ztišení a rozvažování, které jsou potřebné pro zdravý rozvoj člověka.

Přátelství je velkým lidským dobrem, ale jeho hodnota by se vyprázdnila, kdyby se považovalo za cíl samo pro sebe. Přátelé se musí navzájem podporovat a povzbuzovat při rozvíjení svých darů a talentů a jejich dávání do služeb lidského společenství. V této souvislosti je potěšující vidět, jak vznikají nové digitální sítě, které se snaží prosazovat solidaritu mezi lidmi, mír a spravedlnost, lidská práva a úctu k životu a k dobru stvoření. Takové sítě mohou usnadňovat spolupráci mezi národy z různých zeměpisných a kulturních prostředí a dovolovat jim, aby hlouběji chápaly své společné lidství a smysl pro spoluzodpovědnost za dobro všech. Je však třeba pečovat o to, aby digitální svět, v němž se mohou takovéto sítě vytvářet, byl skutečně dostupný pro všechny. Pro budoucnost lidstva by bylo velkou škodou, kdyby nové komunikační nástroje, které umožňují rychlejší a účinnější sdílení vědomostí a informací, nebyly dostupné i lidem na okraji společnosti a ekonomického dění anebo kdyby přispívaly jen ke zvětšování vzdálenosti oddělující chudé od nových sítí, jež se rozvíjejí ve službě informacím a vytváření společenství mezi lidmi.

Své poselství bych chtěl zakončit tím, že se obracím zvláště na mladé katolíky s povzbuzením k tomu, aby do digitálního světa přinášeli poselství své víry. Drazí, angažujte se v tom, abyste do kultury tohoto nového komunikačního a informačního prostředí uváděli hodnoty, na nichž spočívá váš život! V prvních dobách církve apoštolové a jejich žáci přinášeli Ježíšovu radostnou zvěst do řecko-římského světa; aby tehdy evangelizace byl plodná, vyžadovala pozorné porozumění kultuře a zvykům tamních pohanských národů s cílem dotknout se jejich myslí a srdcí. Stejně tak i dnes hlásání Krista ve světě nových technologií předpokládá jejich hlubší poznávání a následně přiměřené používání. Vám mladí, kteří téměř spontánně nacházíte souzvuk s těmito novými komunikačními prostředky, zvláště přísluší úkol evangelizovat tento „digitální kontinent“. Dokažte se nadchnout pro hlásání evangelia svým vrstevníkům! Vy znáte jejich obavy i jejich naděje, jejich nadšení i jejich zklamání; nejcennější dar, který jim můžete přinést, je sdílet s nimi „radostnou zvěst“ Boha, který se stal člověkem, trpěl, zemřel a vstal z mrtvých, aby zachránil lidstvo. Lidské srdce touží po světě, kde panuje láska, kde se dary sdílejí, kde se vytváří jednota, kde svoboda nachází svůj význam v pravdě a kde totožnost každého se uskutečňuje v ohleduplném společenství. Víra může odpovědět na tato očekávání. Buďte jejími hlasateli! Papež vám stojí blízko svou modlitbou a svým požehnáním.

Ve Vatikánu, 24. ledna 2009, na svátek sv. Františka Saleského

Benedikt XVI.